

ISZÁNTZUL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kladóhivatalban átvéve:	
Egész évre	10 k.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "
Egyes szám ára 8 fillér	

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hűtő és
ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kladóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kladó
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 91. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1914. április 22

A szatmári per.

(1) A nemzetiségi ügynek egyik meglehetősen érzékeny pontja a hajdudorogi görögkatolikus püspökség. Evtizedek szivós kiizdelme után valahogyan létrejött ez a nagy-horderejű intézmény és nem kételkedhetünk abban, hogy ennek az intézménynek nagy jelentőségét a kormány éppen úgy tudja, mint azok a lelkes férfiak, akiknek kiartó munkája diadalra segítette ezt a fontos ügyet, de tény az, hogy az újszülött magyar püspökséget nem támogatták úgy, mint ahogyan a súlyos körülmények követelték, nem szerelték le olyan erélyesen az új püspökség ellenségeit, mint ahogyan az föltétlenül kívánatos volna. Ellenfeleink minden akadály nélkül tartják állandóan izgalomban azokat a görögkatolikus híveket, akiknek az izgatók aknamunkája nélkül eszükbe sem jutna, hogy a magyar államnak egy törvényesen létrehozott intézménye ellen foglaljanak állást.

Mint ismeretes, a fanatizált szegény román görögkatolikusok a megboldogult Alaczkovics Mihály püspöki helynököt Kismajtényon 1913. április 10-én hivatalos működése közben tettleg bántalmazták. Az ügyesség a hivatalos vizsgálat befejeztével magánosok elleni erőszak és hatóság elleni erőszak büntette miatt emelt vádat Marozsán György és harmincegy társa ellen. A paktumtárgyalások idején híre járt, hogy a vádlottak ellen az eljárást beszüntetik, de ez nem bizonyult igaznak és dr. Némethy József a szatmári törvényszék büntető tanácsának elnöke a fő tárgyalást f. hó 23-ára tűzte ki.

Lássuk csak, hogyan írják a tulzó nemzetiségi ezokról a vádlottakról a „Romanul” egyik legutóbbi számában. (Megtalálom Aradon, az „elnyomó” Magyarországon.)

— Ti szatmármegyei mártírok, halljátok az ősi kerepelőt és némán, szomorúan közeltek az oltárokhoz, melyeket az igazságért megfeszítettnek istentelen kinszáért vontak gyászba. Miesoda csodálatos jel adatott nektek az Égből! Ime, szemeitek előtt áll az Isten szenvedésének fényes példája, melyet a mi megváltásunkért tűrt el. Ti most halani fogjátok az ősi templomaitokban a szeplőtelen tuiának vigasztalhatatlan sírmaikat és kesergéseit, ti fölmentek majd a kálváriára és látni fogjátok, mint botlik meg a Megváltó a rettenetes kereszt alatt, amelyről Ő nem mondott le, engedelmeskedett Atyja akarata, hogy bennünket megváltson.

— A szent ünnep-készőbéről ismét a ti kálváriátok taposott ösvényére kell lépnetek. Tiszták vagytok, mint a hópehely, mielőtt a földre érne, de a bűn látván a ti ártatlanságotokat, annál inkább kiáltja: fessítsd meg őket! Gránit hit lakik a lelkeitekben és határtalan szeretet volt a ti védőfegyveretek, de a hitetlenség és a gyűlölet annál inkább kiáltja: fessítsd meg őket! Ti vallástokat védelmeztetek és az Isten parancsait, amelyekben hitetek, de az istentelenség és a bálványimádás annál jobban kiáltja: fessítsd meg őket!

— A bíróság elé vonszolnak majd benneteket az igazságért, de nem visznek benneteket Pilátus elé, aki mosná a kezeit elítéléstekért és mondaná legalább: „Nem vagyok bűnös ezen igazak szenvedése miatt”, hanem Annás és Kaifás lesznek bírátok és akik vádolnak benneteket, azok mondanak majd ítéletet is fölöttetek.

— Tiszták vagytok, mint a hópehely mielőtt a földre érne, de azt fogják felelni nektek, hogy törvényük van és törvényük szerint szenvednetek kell. Szenvedjete hát, mert a ti jutalmatok leszen a román nép adorációja...

— Boldogok vagytok ti mártírok, hogy méltóknak találattatok az áldozatra.

— Magasztalunk és dicsérünk benneteket.

Szemelvényesen közöltük a „Romanul” cikkét, amellyel és amelyhez hasonlókkal tartják izgalomban most a népet a szatmármegyei lázadók bűnügyének a fő tárgyalása

előtt. A közölt szemelvények alapján, azt hisszük, nem nehéz eldönteni, hogy itt nyilvánosan feldicsérik a büntetett és nyilvánosan kiűntetik annak elkövetőjét. Pedig ezért a büntető törvénykönyv 174. §-a értelmében a cikkíró „mártír” jelölt részére hat hónapig terjedhető fogház járna. De ki törődik itt mindezzel? Majd akkor eszmélünk, ha teljesen késő lesz.

A király jobban van.

Öfelsége állapotában tegnap reggelre kedvezőbb fordulat állott be. A király az éjszakát kitünően töltötte és épp úgy mint tegnap, valamivel tovább aludt. Mig öfelsége rendszeren fél négy órakor reggel kel, ma egy-negyedöt óráig aludt és csak akkor hagyta el az ágyát. A fölkelés után a király frissen érezte magát és jó kedvben volt. A király hőmérséklete 36,4 fok, úgy hogy a láz teljesen megszűnt. Első reggelijét jó étvágygyal fogyasztotta el. Minden szubjektív és objektív jelenség arra mutat, hogy aggodalomra többé nincsen ok, annál kevésbbé, miután a beteg erőbeli állapota kedvező.

Ma a kora reggeli órákban fogadta Ferenc Szalvátor királyi herceg és Valéria királyi hercegné látogatását, azután megjelent öfelségénél Montenuovo herceg első főudvarmester, azután pedig Schiessl báró, a kabinetiroda főnöke, kiknek előterjesztéseit a király meghallgatta.

A király állapotában tartós a javulás. Tegnap este nyolc órakor az orvosok megvizsgálták és ezért a király egy fél órával később feküdt le, mint rendszeren. Kerzl dr. ez éjjel is a király lakásában maradt, a király hálószobájával szomszédos szobában. Az éj jobban telt el, mint a megelőző éjszaka.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Füzessfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőkhöz ülése.

Budapest, április 21.

Beöthy Pál elnök 11 óra előtt nyitja meg az ülést.

Elnök: Megemlékszik a király betegségről és azon reményét fejezi ki, hogy semmi körülmény nem forog fenn, amely aggasztó nyugtalanságra adna okot és a Gondviselés mielőbb megengedi, hogy őfelsége teljes felgyógyulásáról tehet jelentést.

Ezután elparentálják Telecsky Kristóf képviselőt.

Simon Elemér betérjeszti a honvédelmi miniszter jelentését.

Tisza István gróf közölte a házzal, hogy legfelsőbb királyi kézirat érkezett, melynek felolvasását kéri.

A kézirat a 3-ik ülészakott berekeszti és a negyediket e hó 22-ére hívja össze.

Felolvasását a Ház zajos éljenzéssel fogadta.

Elnök bejelenti, hogy az új ülészak megnyitásával új alelnökök és 12 jegyző megválasztása szükséges. Választásokat elnök indítványára a holnapi ülésre tűzték ki.

Egynegyed 12-kor az ülés véget ért.

A főrendiház ülése.

Budapest, ápril. 21.

A főrendiház tegnap báró Jósika elnöklésével ülést tartott, a melyen a főrendek nagyon kis számban jelentek meg. Az elnök felolvasta a királyi kéziratot, amelyben őfelsége a 3. ülészakot berekeszti és 4. ülészakot mára 22-ére hívja össze. Ezután még az állam egészségi állapotáról tett jelentést az elnök.

UTAZÁS MONTENEGROBA.

Elmondunk egy bájos balkáni esetet, amely egy nagyváradai uri emberrel történt meg. Bizonyára nem csak ő vele esett meg, hanem megesis mindenkivel, aki a fekete hegyek kised országába beteszi a lábát. Azért ajánlatos ismerni az ottani közigazgatási szokást, mint az alább következik.

*

... A cattarói öböl fölött a Luna kávéház terraszán ültem. Montenegró felől kecskék ereszkedtek le a hegyekről. Látesővel egészen jól ki lehetett venni a nyáját. Vörös ut vezetett föl a hegyre, azon csöndes parasztok kapaszkodtak föléle.

A pincérek előtt nem volt meglepő az a kívánságom, hogy át szeretnék menni néhány órára Montenegróba. Ugy látszik többször akad olyan vendég, akit izgat egy ilyen veszélyes kirándulás. Cattaróból kocsin, lóháton vagy gyalog sűrűn átmennek Montenegróba s csak a határon fenyegeti az embert egy kis veszedelem.

De oly szép, oly festői volt a távoli

Vakmerő váddal illetve a Nap tavaly októberben Csernoch János hercegprímást, továbbá Várady L. Árpád győri, Mikes János gróf szombathelyi és Glattfelder Gyula esanádi püspököket. Azt irta a köztisztelőben álló egyházfejedelmekről, hogy milliókat adtak a pártkasszába, amiért a főpásztori bothoz, dus javadalomhoz és egyházfejedelmi trónhoz juttatta a munkapárti uralom.

Ugy a hercegprímás, mint a cikkekben aposztrofált püspökök rágalalmazásért sajtópört indítottak a Nap ellen, mely a vizsgálat során Kuskó Dezső hírlapíróit nevezte meg mint szerzőt.

A budapesti esküdtbírószág Balogh György dr elnöklésével tegnap tárgyalta az összesített sajtópört.

A bocsánatkérés.

Kuskó Dezső kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert bocsánatot kért a megsértett főpapoktól. Majd a következő nyilatkozatot olvasta föl:

— Tekintetes királyi törvényszék! Mélyen tisztelt esküdtbíró urak! Nyomatvány utján elkövetett rágalmazás vétségével vádoltan állok itt s úgy érzem, hogy az elnök ur sablonos kérdésére, a melyik az első szava szokott lenni a vádlotthoz, hogy bűnösnek érzi-e magát, — bevallom őszintén és meghatottan, sajnálkozással és szégyennel a hangomban kellene válaszolnom: igen A bűn, amit ezzel a nyilatkozással magamra vállalnék, tudom, igen nagy s a büntetés, a mi ezért érne nem volna jelentéktelen.

Kijelentem, hogy hibáztam, hogy rágalmakat irtam.

kétségben az egész vad kis ország, a maga kecskéivel és lakosaival, akik puszkacsó elé állítják a jámbor európaiakat és kényszerítik, hogy hódoljon az ottani népszokásnak. Kár ilyen kicsiségekért diplomáciai affért csinálni.

Mikor közöltem aggodalmaimat a pincérrel, mosolygott. Kértem, hogy szerezzen egy jó vezetőt. De előre figyelmeztettem, hogy nincs utlevelem s ha a vezető nem vállalkozik ennek a beszerzésére, akkor ne is fogadja meg.

A fekete fiú mosolygott. Szétnézett az üres asztalokon. Odasietett az egyikhez és fölvette az étlapot.

— Tessék uram. Itt az ön útlevele. Csak mutassa fel a határon ezt a két oldalt nyomott, német szövegű étlapot és az ör meg lesz elégedve. De ne tessék elfelejteni, hogy az étlappal egyidőben átnyújtson két-három csomag olesó pipadohányt.

Bár utálat öntött el arra a gondolatra, hogy nyilvánosan megvesztegessen a derék határőrt, de azért elfogadtam a különös utlevelet. Beszereztem a szükséges három csomag dohányt és izgatottan ültem kocsira.

Nem a büntetéstől való félelem késztet a nyilatkozat megtételére, hanem a magam becsülete és igazságérzésem, mert a büntetés, a mivel a bíróság sujtana, elintézhető ezt az ügyet az alaki igazság szempontjából, de az én lelkiismeretem, a mit ez a mélyen megbánt tettem földult, soha sem volna nyugodt.

Tekintetes királyi törvényszék, mélyen tisztelt esküdtbíró urak! A Nap 1913 október 21-iki számában Feneketlen zsák és Főpapok panamája című cikkekben megrágalmaztam Csernoch János hercegprímás Őeminenciáját és a győri, szombathelyi és esanádi püspök urakat. Kimondtam ezt a szót, hogy megrágalmaztam, magamra vettem ezzel egy vádat, melynek nyomasztó súlyát, jelentőségét egész terjedelmében átérzem.

Igazságtalanságot és vakmerőséget követtek el, amikor Csernoch János hercegprímás urat és a győri, szombathelyi és esanádi egyházmegyéek kiváló főpásztorait megbántani és meggyanúsítani merészelttem.

Őszinte és fájdalmas sajnálkozással kérek bocsánatot a hercegprímás ur Őeminenciájától és a győri, esanádi és szombathelyi püspök uraktól.

S én itt, a mikor a törvényszéki tárgyalóterem országos nyilvánossága előtt bocsánatot kérek Csernoch János hercegprímás urtól, Glattfelder Gyula, Mikes János gróf és Várady L. Árpád püspök uraktól, mély tisztelettel kérem őket, fogadják el tőlem ezt a kijelentést: nagyon sajnálom hogy ez az incidens tisztességgel végzett

A vörös uton, a sziklák mögöl egyszerűen két méter hosszú puszkacsó ereszkedett előnk.

— Staj! hangzott a szikla mögöl s a reggeli napfényben véres rémképek táncoltak előttem. Óvatosan megjelent egy hórihorgas montenegrói katona. Nem tagadom, hogy reszketett egy kicsit a kezem, mikor oda nyújtottam elibe az étlapot, rajta a három pakli dohánnyal.

Nyugodtan átvette a paksamétát. A dohányt zsebre gyűrte. Majd elővette az étlapot. Nézte hosszasan, hivatalos komolysággal. Majd rám nézett. Tanulmányozta az orromat, hogy megfelel-e a leírásnak. A számát, bajuszomat, szememet s egyre bólingatott, hogy dobre-dobre.

Azt hittem, hogy a pincér becsapott. Mikor elhajtottunk az őrháztól, még egyszer megnéztem az utlevelet. Hátha egy igazi utlevelet adott a ravasz pincér? ... Nem. Egy hamisítatlan, piszkos étlap volt, rajta rossz ételek.

Vajjon melyik ételt vette a jó ernagroc az orromnak?

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógyár

FEST

TISZTÍT

MOS

A LEGSZEBBEN.

— Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve. —

FONTOS! Nagyvárad: Fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

munkámat megzavarta, keserű és fádalmas tanulság volt, de van egy eredménye, hogy nem fordul elő többet.

Az elnök: A nyilatkozatot önnek az őszinte bűnbánat sugalmazta?

A vádlott: Igen.

A főpapok képviselői.

Bonta Károly dr kéri, hogy a nyilatkozatot egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vegyék. A hercegprimás nevében kijelenti, hogy eminenciája a vádlottnak megbocsát.

Nagy Emil dr: Tudok arról, hogy a vádlott a sértett egyházfejedelmeket végig járta, valamennyitől keresztényi megbocsátásra hivatkozva esdeklően kérte, hogy ne büntetessék meg. Mindazáltal az a nézetem, hogy bármilyen szentnek tartom a keresztény megbocsátás eszméjét, mégis nézetem szerint ezzel alkalmazkodni kell ahhoz az erkölcsi légkörhöz, a melyben valaki él.

Hogy a mi hazánk erkölcsi levegője milyen erkölestelen és milyen csunya, azt mutatja az egyik esti lapnak az a tegnapi közleménye, amely szerint a püspök urak eme keresztényi megbocsátását már előre roszindulatúan paktum színében tükrözteti vissza. Ilyen helyzetben én valósággal erkölcsi dilemmában vagyok, amikor a hercegprimás ő eminenciája jogi képviselője előadásához csatlakozom. De mikor ezt teszem, mégis kifejezetten s a legnagyobb nyomatékkal fentartom magamnak azt a jogot, hogy tekintettel a rágalomnak rettenetes súlyos voltára, újabb rágalomnak tekintek s bíróilag üldözni fogok minden olyan ujságírókat, amelyek egyházam fejedelmeinek ezen igazán keresztényi megbocsátásába mást, mint ezt a szentisza igazságot belekeverni merészkedik.

Simonyi-Semadam Sándor dr a szombathelyi püspök és **Szűcs** Gyula dr a csanádi püspök megbízásából kijelentik, hogy hozzájárulnak az eljárás megszüntetéséhez.

A főügyész-helyettes felszólalása után a törvényszék kihirdette határozatát, mely szerint az eljárást a vádlott ellen megszüntette, miután a közzvaldó a panaszt visszavonta.

Hol lesznek szavazóköri a vármegyében.

A főszolgabírói értekezleten dől el a körök száma. Milyen a főszolgabírók javaslata?

Ma már minden járásból beérkezett a főszolgabírók javaslata a szavazóköri beosztására nézve. A javaslatok, amint már most meglehetősen állapítani, egyáltalán nem mennek keresztül a törvényhatósági ülésen. Az összes javaslatoknak van ugyanis egy közös hibájuk, hogy tudniillik minden főszolgabíró csakis a saját járására volt tekintettel és úgy csinálta meg a beosztást, amint azt a járás érdeke megkívánta. Nem vették azonban figyelembe azt, hogy nem közigazgatási járást kell irányadóul tekinteni, hanem a képviselő választókerületeket.

A másik szempont, mely a főszolgabírói javaslatok megváltoztatását teszi szükségessé, hogy a szavazóköri roppant kicsinyek és e miatt nagy számot tesznek ki. A nagy számra való tekintettel nem lehet megválasztani a választást vezető tisztikart.

Biharmegyéből ugyanis nem lehet annyi egyént összehozni, amennyit a választás pontos és fölötté felelősségteljes vezetése megkíván.

A szavazóköri számát tehát feltétlenül redukálni kell a minimumra. Az eddigi átlagos terv szerint a szavazóköri száma nem fogja meghaladni az ötvenet.

Fráter Barnabás alispán a betérjesztett javaslatok áttanulmányozása után szükségesnek találta, hogy a járási főszolgabírókat értekezletre hívja össze. Az értekezlet május 2-án délelőtt fél 10 órakor lesz az alispán dolgozó szobájában. Ez az értekezlet bizalmas jellegű lesz. Itt azonban már el fog dőlni a szavazóköri száma. Az értekezleten ugyanis minden főszolgabíró a közös megállapodás szerint fogja a saját javaslatát átdolgozni és újból betérjesztetni.

A főszolgabírók értekezletén minden valószínűség szerint részt fog venni **Miskolczy Ferenc** dr főispán is.

A rendkívüli közgyűlés ideje és végleges tárgysorozata, mely a szavazóköri beosztását tárgyalja, még nincs végleg megállapítva. Nagyon valószínű, hogy csak a közgyűlés előtt 8 nappal fog megtörténni. A közgyűlést megelőzőleg tart ülést az állandó választmány, valamint a közigazgatási bizottság is. Ezek az ülések természetesen kivétel nélkül a választói törvény rendelkezéseinek végrehajtásával foglalkoznak.

Öt sort olvasnak — két sort irnak.

Vizsgáztatják a választókat.

Az új választási törvény a többek közt előírja, hogy az irni-olvasni tudás is egyik feltétele a szavazati jog bírásának, s aki az elemi iskola VI-ik osztályának elvégzését nem tudja igazolni, egy bizottság előtt kell vizsgát tenni s igazolni az irni-olvasni tudást. A vizsgát abból áll, hogy öt sort kell olvasni és két sort írni. A vizsgáló-bizottság elnöke az illető járás vagy város első közigazgatási tisztviselője, tagjai között pedig egy közigazgatási tisztviselőnek és egy tanítónak kell lenni.

Ha a vidéken sokan jelentkeznek a vizsgálatra, egyáltalán nem is győznék a vizsgáztatást a bizottságok. Akik azonban ismerik a vidéki népet, azt vélik, hogy Biharmegye községeiben sok dolguk lesz a főszolgabíróknak és a bizottsági tagoknak, mert nem sokan jelentkeznek az irni-olvasás igazolására.

Ezzel szemben azonban úgy véljük, hogy a politikai pártok, saját érdekükben, hogy szavazói számát növeljék, fejtenek majd ki tevékenységet s igyekeznek párt-híveiket rávenni, hogy a betűvetésben való jártasságukat igazoltassák.

Nagyváradon azonban bizonyára lesznek elegenden, akiknek irni-olvasni tudását hivatalosan kell megállapítani.

A városban ugyanis igen nagy azoknak a száma, akik nem tudják felmutatni iskolai bizonyítványukat, de otthon vannak az abc-ben.

Nagyváradon **Rimler Károly** polgármester lesz a vizsgáló bizottság elnöke.

A bizottságot különben, a törvény rendelkezésének megfelelőleg, Nagyvárad város közigazgatási bizottsága alakítja meg.

E célból a közigazgatási bizottság ma, szerdán, április hó 22-én délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart.

A közigazgatási bizottság által kiküldött vizsgáló bizottság rövidesen megkezdí működését, hogy a választók névjegyzékének összeállítására kitűzött határidőig befejezhesse működését.

A gyermekvédelmi kongresszus tagjai az Erzsébet-árvaházban.

A gyermekvédelem néhány nap óta Nagyváradon tanácskozó lelkes apostolai tegnap délután fél hat órakor megtekintették a Biharmegyei és Nagyvárad Jótékony Nőegylet Erzsébet árvaházát, amelynek dísztermében délután öt órára **Des Echerolles Kruspér Sándorné** elnöknő, **Nagy Ödönné** és **Bulyovszky Józsefné** alelnökökkel az élükön, az illusztris vendégek fogadtatására a következő hölgyek gyűltek egybe:

Ábray Lajosné az aradi Nőegylet fővédnökőjének helyettese, **Balogh Kálmánné**, **Bócz Gézánné**, **Bulyovszky Józsefné**, dr **Csulyok Béláné**, **Des Echerolles Kruspér Sándorné**, özv. **Ficzek Lajosné**, **Gálbory Józsefné**, **Géher Antalné**, dr **Krüger Aladárné**, **Laszky Arminné**, **Lausch Károlyné**, **Papp Imréné**, **Sas Edéné**, **Tatár Zoltánné**, **Vértessy Arnoldné**. A Biharmegyei és Nagyvárad Jótékony Nőegylet tisztikarából jelen voltak még **Böszörményi Géza** titkár és **Krüger Jenő** dr pénztárnok.

Kevéssel öt óra után megjelent az árvaházban **Hlatky Endre** Nagyvárad város főispánja, majd később **Bosnyák Zoltán** miniszteri tanácsos, **Ruffy Pál**, a gyermekmenhelyek országos felügyelője, **Köszeghy Sándor**, valamint a gyermekvédelmi tanácskozások többi résztvevői.

A vendégeket elsőként **Des Echerolles Kruspér Sándorné** elnöknő üdvözölte, majd **Nagy Ödönné** alelnöknő mondott melegságu, magas szárnyalású üdvözlő beszédet, amelynek során röviden ismertette az árvaház közel öt évtizedes fenállásának történetét. Rámutatott arra a lelkes munkásságra, amellyel az egyesület a maga gondnokolt árváinak sorsát biztosítani törekedik és őszinte örömet tolmácsolta afölött, hogy az országos gyermekvédelem fáradhatatlan harcát az árvaház falai között üdvözölheti. Végül kérte az állami gyermekvédelem képviselőjében megjelent illusztris kiküldöttek pártfogását az árvaház számára.

Az üdvözlő beszédre **Bosnyák Zoltán** miniszteri tanácsos válaszolt, aki kijelentette, hogy őszinte örömmel látogatja meg Nagyvárad gyermekvédelmének ezt a hivatása magaslatán álló tényezőjét, amelynek munkája nagy szociális jelentőségű. A gyermekvédelem sikere biztosításának azonban egyik főfeltétele, hogy karöltve haladjon a társadalom az állammal és erre kéri, mint jelentős társadalmi faktort, az Erzsébet árvaházat vezető jótékony nőegyletet is.

Megkapó jelenete volt a látogatásnak, egy fiatal árvaleányka: **Ipanucz Vilma** üdvözlése, aki csinos, formás beszéddel, bátran és roppant kedvesen fejezte ki az árvák örömetét a látogatás fölött.

Kint a folyosón ünneplő ruhákban sorfalat álltak az árvaház növendékei, akik közül többeket megszólítottak a látogatók.

Az árvaház megtekintése után a vendégek az intézet vendégkönyvében megörökítették a neveiket, aztán **Bosnyák Zoltán** a legmelegebb elismerés kifejezése mellett köszönte meg a szívélyes fogadtatást a Nőegylet érdemes elnöknőjének.

Az első helyreigazítási tárgyalás

Jogosan tagadtuk meg a páholy eredeti nyilatkozatának közlését.

Mi lett a nagy szabadkőműves hűhóból?

Mult héten egy tréfás kis riport jelent meg lapunkban s ennek során ismertettük a szabadkőműves páholyban tartott előadások programját, melyet gyengének találtunk.

A László király páholy főmestere, dr Grósz Menyhért erre ugynevezett helyreigazító nyilatkozatot küldött be hozzánk. A hosszú és nem a törvényes kellékek szerint szövegezett nyilatkozat közlését a törvényre való hivatkozással megtagadtuk.

Erre a főmester bíróság útján próbált bennünket a nyilatkozat közzétételére kényszeríteni.

Az ügyet dr Seybold Kálmán járásbíró tárgyalta zárt tárgyaláson. Lapunk képviselőjében dr Krüger Aladár, a páholy nevében dr György Ernő jelent meg.

Már a járásbírói ítélet fényesen beigazolta, hogy a páholy eredeti, öndicsérő nyilatkozatának közzétételét *jogosan tagadtuk meg*. A járásbírói ítélet egy egészen rövid, igen szerény, pár sornyi helyreigazítás közlésére kötelezett bennünket, melyben a sok öndicséretből egy betű sine.

Még ennek közzététele sem nagyon sietős. Felelős szerkesztőnk ugyanis azon a nézeten van, hogy még az apró, új nyilatkozat sem felel meg a sajtótörvénynek, a mellett olyan csip-esup dolgokra, mint hogy sokan látogatják-e a páholyt vagy kevesen, hétkor vagy nyolckor vakolnak-e a páholyban, volt-e három pont a hirdetőszlopokon stb., a helyreigazítási kényszert kiterjeszteni nem lehet, mert a törvény a helyreigazítási kényszert csak valódi sérelmek reparálására biztosítja. Ennélfogva dr Krüger még a járásbírói ítélete ellen is felelősséget jelentett be s annak alapos írásbeli indoklását ma nyújtja be. A felelősség fölött a törvényszék három nap alatt határoz.

Az ítélet a szabadkőművesek közt általános lehangoltságot idézett elő; a komolyabb elemek belátják, hogy az efféle hecelések fegyvere visszafelé is elsülhet. Jellemző a páholytestvérek hangulatára, hogy lapjuk, az Új Nagyvárad nem is meri az ítéletet igazán megírni, hanem ferdít, szépít, javít az eseten és szépen elhallgatja, hogy Grósz Menyhért eredeti nyilatkozatát már a járásbírói ítélet sem találta közölhetőnek s helyette csak pár szerény sor közlését tartotta helyesnek. Persze, az Új Nagyvárad olvasói helyreigazítások nélkül is tudják, hogy a szabadkőműves lapocskának ez az előadása sem igaz; vigasztal pedig talán kissé mégis sovány a blamázs után.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

visszgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Ítélet a pénztáripanama ügyében.

Detrich Tibort 3 évi, Budaházy Kálmánt pedig 3 évi és 6 havi fegyházra ítélte a törvényszék.

Végre hat napi tárgyalás után tegnap befejezést nyert a pénztári panama ügyének tárgyalása. Tegnap délután 5 órakor hirdette ki az ítéletet Ember Géza kir. törvényszéki bíró, a büntető tanács elnöke. A bíróság Detrich Tibort 3 évi, Budaházy Kálmánt 3 évi és 6 havi fegyházra, Klemens Pétert pedig egy havi fegyházra ítélte.

A tárgyalás utolsó napjának lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

A perbeszéd.

Fél 9 óra után élénk érdeklődés mellett nyitotta meg a tárgyalást Ember Géza kir. törvényszéki bíró.

Dr Thury Endre kir. ügyész mondotta el mindenké elöl hatalmas, nagyszabású vádbeszédét. Éles logikával bizonyította a vádlottak bűnösségét. Azzal kezdte beszédét, hogy a bűncselekmények elkövetésénél nem a rendszert lehet és kell hibáztatni, nem az intézmény lehet a bűnös, hanem az emberek. Mindenben fentartja a vádiratban foglalt és részletesen csoportosított vádakat.

Detrich Tibor egy-két cselekmény kivételével az összes terhére rótt bűncselekményeket beismeri. Az egész bűnügyi eljárás folyama alatt őszintén, egyenesen beismeri mindent, megbánta a bűnét. Vallomása egyezik a főtárgyalás során felmutatott bizonyítékokkal. Nem így Budaházy, aki mindent konokul tagad, s akinek minden védekezése az ellene szóló bizonyítékokkal szemben csak az, hogy nem vagyok bűnös, de nem tudja magyarázatát adni, hogy hogyan követhette el akkor Detrich magában a bűncselekményeket. Tény az, hogy Budaházy kezén mentek keresztül az okmányok, nem lehet, hogy ne tudott volna a dolgokról, hogy ne együttesen követték volna el a vádba tett bűncselekményeket. Nem lehet Budaházy a könnyelműséggel védekezni, azzal, hogy sok volt a munka. Miért kér nyilatkozatot Detrich-től, ha nincs része a dologban? Nap mint nap együtt mulattak, valósággal puszpajtások voltak és ne tudott volna a manipulációról? Detrichnek semmi oka sem volna alaptalanul bevádolni Budaházyt. Detrichnek egész viselkedése, egyénisége, beismerése azt bizonyítja, hogy igaz Detrich Tibor vallomása, igaz nemcsak ott, ahol önmagát vádolja, hanem ahol beismeri, hogy Budaházy éppen úgy bűnös, mint ő. Végül Klemens bűnösségét bizonyítja. Szigorú büntetést kér.

Dr Thury László, a sértett, Nagyvárad városa képviselőjében 24,127 korona 30 fillér kártérítési összeg megítélését kéri.

A vádbeszéd majdnem másfél órát vett igénybe.

10 órakor az elnök 10 pernyi szünetet rendelt. Szünet után jöttek sorra a

védőbeszéd.

Dr Fráter Pál ügyvéd, Detrich Tibornak, az elsőrendű vádlottnak védője mondott szép és tartalmas védőbeszédet mindenekelőtt, élesen rámutatva arra a hibás pénzkezelési rendszerre, amely a városnál uralkodott, s amely a tulajdonképeni oka ennek az egész bűnös manipulációnak.

Nem vagyok abban a helyzetben, — ugymond — hogy ezt a gyöngye rendszert, ennek a rendszernek a gyöngye embereit minden elítélő szó és kritika nélkül bocsássam az ítélet elé. Egyszerűen tűrhetetlen az a pénzkezelési rendszer, amely a városnál uralkodott. Mi ugyanis mint védők, ugyanis, mint e város adófizető polgárai élesen kell, hogy hangsúlyozzuk, hogy a városi pénztár kezelése véghetetlenül gyászos képet mutat, ez a rendszer szűli az ilyen megtévelyedett ifjú bűnösöket, mint amilyen az elsőrendű vádlott. Érdekesen bizonyítja ezután, hogy a város házi pénztárának könyvei közokiratot nem képezhetnek, nem tarthatnak igényt a publica fides-re, mert nem felelnek meg azoknak az alaki kellékeknek, amelyeket a törvény a közokiratoktól megkíván.

Azokba a könyvekbe mindenki eszközölhetett bejegyzéseket, nemcsak az arra jogosult egyén. A Detrich által beismerett bűncselekmények nem közokirathamisítások, hanem csalások. Csalást és közokirathamisítást nem lehet megállapítani. Onnan indult ki ennek a tisztességes, vagyonos, jócsaládból való fiúnak a bűnözése, abból a rendszerből, hogy neki, mint szakdijnoknak kölcsön kellett adnia fizetését felelősségével, Budaházy-nak, ő volt a tulajdonképeni okozója, mozgatója az elkövetkezett manipuláció sorozatnak. Detrich Tibor a pénztári panama kiderülése után egy iratot adott át az apjának, címe: „információ.” Ebben az információban megdöbbenő képet adta, egy a körülmények, a környezet folytán bűnbeeső, könnyűvérű fiú lelkivilágának s ez az információ különös világot vet erre az egész bűnperre. Kéri a bíróságot, hogy olyan ítélettel sújtsa védené, amely jogot ad majdan neki arra, hogy fiatalok könnyelműségért megbűnhődve, új, tisztességes, becsületes életet kezdhesen.

dr Popity János

ügyvéd a másodrendű vádlottnak, Budaházy Kálmánnak a védője mondott ezután érdekes, nagy szabású, nagy koncepciójú védőbeszédet. Hosszasan és részletesen foglalkozik az egész bűncselekménnyel, igyekezvén kimutatni, hogy Budaházy Kálmán teljesen ártatlan, nem vett részt a Detrich-féle manipulációkban, nem is tudott róla. Nincs semmi pozitív bizonyíték Budaházy ellen. Lehet talán a körülmények olyan különös összetételűek, amely gyanússá teszi az ő szerepét, de bizonyíték, amelynek alapján el lehetne ítélni, nincs. Budaházy a bűnpör folyamán mindvégig következetesen, állhatatosan tagad, soha beismerést nem tett, tagad, mert nem bűnös. Mi alapon nem fogadjuk el Budaházy tagadását és mi alapon ismernők el valóban e tagadással szemben a vádlott társnak, Detrichnek a terhelő vallomását, aki korántsem az az egyenes, őszinte, modulátlan ember, majdnem gentleman, amilyennek a vád szeretné feltüntetni. Budaházy vallomását el kell fogadni, mert semmi elfogadható bizonyíték sem támogatja e vallomás ellenkezőjét.

Végül dr Medvigy Gábor ügyvéd, Klemens Péter védője mondott nagyon szép védőbeszédet, tárgyilagosan bizonyítva, hogy az ügyész vádja nem állhat fenn; meghatóan ecsetelte ennek az öreg, hosszú hivatali pályáján mindaddig becsületes embernek a szerencsétlenségét.

Az ítélet.

A kir. ügyész röviden replikázott, a melyre dr Popity János és dr Medvigy Gábor ügyvédek feleltek.

Déli egy óra felé járt az idő és az elnök az ítélet kihirdetését délután 4 órára tűzte ki.

Mindenki kíváncsian várta az ítéletet. Érdeklődők, városi emberek, ügyvédek töltötték meg a 105. számú tárgyaló termet. A bírák tanácskozása majdnem két óra-hosszat tartott, úgy hogy 4 óra helyett pontban 5 órakor hirdette ki *Ember Géza* elnök az ítéletet:

A kir. törvényszék, mint büntető bíróság 1911 november 23-tól 1913 február 23-ig vizsgálati fogságban, azontul pedig szabadlábban levő

Detrich Tibort és Budaházy Kálmánt 21 rendbeli közokirathamisítás büntetésében mondja ki bűnösnek, mint tettestársakat.

Ezenkívül *Detrich Tibort* 1 rendbeli sikasztás, 4 rendbeli közokirathamisítás és 2 rendbeli hivatali sikasztásban, *Budaházy Kálmánt* pedig 1 rendbeli hivatali sikasztás és 1 rendbeli közokirathamisítás büntetésében mondja ki bűnösnek.

Klemens Pétert pedig egy rendbeli hivatali sikasztás büntetése helyett a 92. § alkalmazásával annak vétségében mondja ki bűnösnek. A többi vádpontok alól felmenti a vádlottat a bíróság.

A büntetés kiszabásánál az enyhítő 92. §-t alkalmazta a bíróság és **Detrich Tibort 3 évi fegyházra, Budaházy Kálmánt 3 évi és 6 havi fegyházra ítélte**, azonkívül mindkét vádlottat 5-5 évi hivatalvesztésre. A vizsgálati fogsággal mindkét vádlottnál egy-egy évet kitöltöttnek beszámít.

Klemens Pétert egy havi fegyházra ítéli, a büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek veszi, a mellékbüntetések kiszabását mellőzi. — Kötelezi az első és másodrendű vádlottakat, hogy egyetemlegesen 19127 K. 30 fillért, *Detrich Tibort* pedig, hogy még 5000 korona kártérítést fizessenek meg a városnak.

Az ítélet ellen a kir. ügyész, mindhárom vádlott, s a két első rendű vádlott védője felebbezést jelentett be.

Dr. *Thury* kir. ügyész kérte *Detrich* és *Budaházy* vizsgálati fogságának elrendelését, tekintettel a kiszabott büntetés nagyságára.

A védők ellenezték. A kir. törvényszék a vizsgálati fogságot nem rendelte el.

Megsemmisítette a Kuria a nagyvárad esküdtbíróság halálos ítéletét

Az aradi esküdtbíróság fog újból tárgyalni a váraduzsopai méregkeverők ügyében.

Emlékeztet még a váraduzsopai méregkeverők ügye, amelyet a nagyvárad esküdtbíróság a múlt év őszén tárgyalta nagy érdeklődés mellett. Ez volt a legszenzációsabb bűnügy és nagy szenzációt keltett az ítélet is.

Kurpás György és *Csor Buna* voltak a vádlottak, akiket a nagyvárad esküdtbíróság több napi tárgyalás után kötél általi halálra ítélte. Gyilkosság büntetésében mondta ki őket bűnösnek az esküdtszék, azért, mert *Kurpás György* leányát *Marit* és a vele vád-házasságban élő *Popa Gligort* arzén-megmérgezték és megölték.

A védők semmisségi panaszt jelentettek be az ítélet ellen. A királyi Kuria tanácsa tegnap foglalkozott az ügygel és az új esküdtszéki törvény (1914. évi XIII. t. c.) ritka érdekességű ítéletet hozott.

A nagyvárad esküdtbíróság halálos ítéletét mindkét vádlottra nézve megsemmisítette és új tárgyalást rendelt el. Ebben az ítéletben alkalmazta a Kuria először az új törvény 35. §-ának rendelkezéseit. Ugyanis az ügy újabb tárgyalásával nem a nagyvárad esküdtbíróságot bízta meg a Kuria, ahol az első ítéletet hozták, hanem az új tárgyalásra az aradi kir. törvényszék esküdtbíróságát delegálta.

A szenzációs méregkeverési pör új, aradi tárgyalásának kimenetele elé várakozó érdeklődéssel tekint mindenki.

A keresztény iskoláért.

Magyarország roppant változáson ment keresztül. Ez az ország, — melyben eddig hangtalanul túrték a szabadkőműves merényleteket — megmozdult és felemelte öklét ez ellen a pökhendi, gyűlölködő irányzat ellen, mely eddig ellenmondás nélkül gyalázhatta a keresztény kultúrát éppen a kultura nevében. Kultura csak egy van: a mely az embereket jobba teszi, s ez a keresztény kultura egyedül.

Hogy Magyarország nem a régi többé, azt tapasztalhatták a szabadkőművesek legutóbb Budapesten, ahol a fővárosi keresztény apák és anyák népgyűlést tartottak a Kongregációs Otthon termeiben, hogy tiltakozzanak a Budapesti Tanítóegyesület hírhedt határozata ellen, mely azt kívánja, hogy a hitoktatást kizsábolják ki az iskolából s azt követeli, hogy bízzák azt az egyházak gondjaira egyedül.

Sajnos, hogy a tanítók tisztességes és fontos feladatát betöltő táborából akadtak Budapesten, akik eszközül adták magukat a szabadkőműves hecc-csinálóknak, hogy belevessek ezt a bombát a társadalomba, melyet a szabadkőművesektől nem vett már senki komolyan. Egyes tanítók vállalkoztak erre a szerepre, hogy mint pedagógusok, tehát szakemberek a nevelés terén, a maguk tekintélyével támogassák a vallástalan iskola romboló eszméjét. Azért sajnos, hogy tanítók vállalkoztak erre, mert éppen ők legjobban tapasztalhatták, hogy mily romboló hatása van a vallástalanságnak a gyermekek jellemeire.

Körülbelül 2000 szülő és keresztény férfi tiltakozott ez ellen a vészes, kulturátlanságot előidéző eszme ellen. Erő, öntudat, elszántság nyilatkozott meg a polgárság tiltakozásában. Ez olyan imponáló visszahatás volt a budapesti tanítók egy részének provokáló és kiméltetlen föllépésére, amely valószínűleg kijózanítólag fog hatni, mert ez a rendkívül népes tiltakozó gyűlés meggyőzhette azokat a tanítókat, de szabadkőműves felbujtókat is, hogy a magyar társadalom megtudja védeni és kész megvédeni gyermekeit a vallástalanság romboló eszméitől.

A trónörökös Budapesten.

Budapest, április 22.

Most már bizonyos, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös fogja megnyitni az ideai delegációkat Budapesten. Sajátságos véletlen, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös, a ki most másodszor helyettesíti a királyt a delegációk megnyitásánál, az első alkalommal is Budapesten képviselte a királyt e minőségben. Ez 1910. évi december 29-én történt. A trónörökös valószínűleg most is csupán rövid tartózkodásra jön a fővárosba.

Renitens lelkészek.

Tempeleán Dezső jelentése.

Tempeleán Dezső vaskóhi főszolgabíró tegnap érdekes és meglepő jelentést tett *Fráter Barnabás* alispánnak. A jelentés szerint a járás területén a görög keleti lelkészek határozottan szembehelyezkednek a közigazgatási hatóság rendeletével, vagy pedig figyelembe sem veszik és még csak nem is válaszolnak a főszolgabíró megkeresésére. E meglepő jelentés eredménye tulajdonképpen az, hogy *Fráter Barnabás* alispán elrendelte a főszolgabírónak, hogy az illetékes egyháztól szerezze be a vármegye levéltárából hiányzó anyakönyvi kivonatokat másolatait.

Tempeleán Dezső, mint a többi szolgabíró is, udvarias kérelmet küldött az illetékes egyházi hivatalnak, hogy küldjék meg a kérdéses kivonatokat másolatait. A főszolgabíró felkeresésének mondhatni semmi eredménye sem lett.

A görög-keleti lelkészek teljesen negligálják a kérést. De nemcsak negligálják, hanem határozottan meg is tagadják annak teljesítését. A főszolgabíró e nagy mérvű renitenciáról számolt be tegnap az alispánnak. Vannak lelkészek, akiket a renitencia vádjára nem érhet, ezek azok, akik egyáltalán nem rendelkeznek a kívánt adatokkal. Az ilyen lelkészek száma azonban nagyon elenyésző. Mások viszont azt hangoztatják, hogy a mulasztás nem az ő hibájuk, tehát nem kötelesek azt pótolni.

Mindezekből arra lehet következtetni, hogy *Miskolczy Ferenc* főispán, aki elrendelte e régi mulasztások pótlását, nem fog célt érni ezen a módon. Már pedig a levéltárra nézve pótolhatatlan veszteséget jelent a fontos okiratok hiánya.

Tempeleán Dezső javaslatot is tett az alispánnak, hogy más módon szerezze be az okmányokat. Leghelyesebb volna a javaslat szerint, ha az alispán egyenesen a görög-keleti szentszéket keresné meg, hogy utasítsa az illetékes lelkészeket a rendelet foganatosítására.

A vaskóhi járásban érdeklődéssel tekintenek a főszolgabírói jelentés fejleményei elé.

HIREK

Tájékoztató.

Április 22. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának rendkívüli ülése délután 3 órakor.

Április 23. Rendkívüli városi közgyűlés délután 3 órakor.

* **Személyi hír.** *Szmetka L. Ödön* főgimnáziumi igazgató olaszországi utjáról hazaérkezett és átvette hivatala vezetését.

* **A gyermekkorház múlt évi működése.** A nagyvárad Sztaroveszky alapítványi gyermekkorház igazgató választmánya szombaton, április 25-én délután 4 órakor, a városháza bizottsági termében tartja ülését. Ez alkalommal dr. *Schiff Ernő* igazgató-főorvos beszámol a kiváló humánus intézmény múlt évi működéséről; bemutatja a zárószámadásokat s egyben tárgyalja a kórház folyó évi költségvetését.

*** II. Magyar Nemzeti Zarárdoklat Lourdesba.** Gróf Mailáth, gróf Zichy és Fischer-Colbrie megyéspüspökök védnökségével és egy nagyobb papi bizottság gondos rendezésében f. é. július hó 24-én kényelmes külön vonaton indul Pádva-Róma-Lourdes-Páris és Einsiedeln érintésével, amely 20 napra terjed és a II. osztályon 480, a III. osztályon 295 koronába kerül. Tekintettel a már eddig is megnyilvánult nagy érdeklődésre, a jelentkezések június hó elsejével lezártnak.

Magyar, német és tót nyelvű programokat készsággal küld az érdeklődőknek Gaibl Sándor pápai prelátus, apátkanonok, Pozsony, Káptalan-utca 3.

*** Nagy kanyaró járvány.** Nagykereki községben a kanyaró járványszerűleg lépett fel. Edlig a megbetegedések száma 40. A megfelelő óvintézkedéseket foganatosították.

*** Pályázat I. oszt. számtiszti állásra.** A márciusban megtartott általános tisztujtásnál, tudvalevőleg, a főpénztári ellenőri állásra Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága Altnóder Vince I. oszt. számtisztet választotta meg. Az ezáltal megüresedett I. oszt. számtiszti állást a törvényhatóság május havi közgyűlésén tölti be s a közgyűlés határozata értelmében a pályázatot most hirdették meg. A pályázati kérvények május hó 9-ig adhatók be. A pályázati hirdetmény különben a következő:

Nagyvárad városánál választás folytán megüresedett évi 2000 kor. fizetés és 720 kor. lakbérrel javadalmazott és nyugdíjogosult I. oszt. számtiszti valamint az esetleg megüresedő más állásoknak választás útján leendő betöltésére ezennel pályázatot hirdetek. Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket Hlatky Endre ur. Óméltósága Nagyvárad város főispánjához címezve, hozzám (Városháza I. emelet 4. sz.) legkésőbb 1914. évi május hó 9-én délután 5 óráig adják be. A választás a törvényhatósági bizottságnak 1914. évi május hó 14-én tartandó rendes közgyűlésén fog megejtetni. Nagyvárad, 1914. ápril 21. Bordé Ferenc, polgármester h.

*** Új miniszteri osztálytanácsos.** Reinle Gyula belügyminiszteri osztálytanácsosi címmel és jeleggel felruházott miniszteri titkár miniszteri osztálytanácsossá neveztetett ki. Reinle Gyula évekkal ezelőtt Beöthy László főispán mellett mint főispáni titkár működött s így ismerős Nagyváradon.

*** Katonai tábor az élesdi és csékei járásban.** A katonai parancsnokság tegnap értesítette az alispánt, hogy az altisztképző iskola gyakorlati kiképezése a vármegye területén e hó 24-én veszi kezdetét. E szerint 24-én Kiskopács, 25, 26. Élesd, 27-én Véresorog, 28-án Tasádfő határában fognak táborozni az altiszti iskola növendékei. Ez alatt az idő alatt éjjeli gyakorlatok is lesznek.

*** Társas utazás Norvégiába.** Makfalvi Ferenc a kassai állami felső kereskedelmi iskola tanára a múlt évben Északkeurópába rendezett társas tanulmányi kirándulást ez évben megismétli. Utirány: Budapest—Berlin—Stockholm—Uppsala—Trondhjem (innen a program keretében külön kirándulás tehető a Lappföldre s az Északi fokhoz) Bergen—Kristiania—Koppenhága—Hamburg—Berlin—Drezda—Wein—Budapest. Az ut 4 hétig tart s teljes ellátással 650 koronába kerül. Indulás július 3-án. Jelentkezni lehet június 1-ig Makfalvi Ferenc tanárnál (Kassa, Mikes-utca 10) aki szívesen küld programot s ad bővebb felvilágosítást.

*** A debreceni egyetem.** Debrecenből jelentik: Az egyetemi bizottság tegnap Tóth Lajos miniszteri tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen Korb Flóris műépítész bemutatta az egyetem épületeinek részletes terveit. A tárgyalás során megállapította a bizottság, hogy a debreceni egyetem építési ügye sokkal előrehaladottabb, mint a pozsonyi egyetemé. A bemutatott tervek szerint a három főépület és a megfelelő gazdasági épületek, továbbá a kórházi építkezés már a jövő hónapban megkezdődik. Az alapkövetelési ünnepséget június hó elején tartják meg. Az orvosi fakultás 1916. tavaszán teljesen készen lesz, úgy, hogy ősszel már megnyílik.

*** Bura Karcsi Varsóban.** Bura Karesit, a Royal-kávéház kitűnő cigányprimását Varsóba szerződtette a Bristol-szálló tulajdonosa. Nem örök időről van szó, ezt nehezen viselné el a Royal publikuma, hanem mindössze hat hétről. Erre a turnéra minden este 250 koronát fizet a Bristol a magyar primásnak, aki nyolc tagú zenekarával látogat el az éjszakás Varsóba, ahova a szentpétervári nagyhercegek járnak kimulatni magukat. Tegnap fel is ment Bura a rendőrségre, hogy kiváltsa maga és emberei számára az utlevelet, de némi akadályok merültek fel. Ugyanis van olyan tagja is a zenekarnak, aki még nem volt katona. Nőde a hatóság kellő garanciát lát Bura Karesiben és igazolni fogják, hogy ezek a füstös legények nem a hadkötelezettség elől akarnak megszökni, hanem hat hét alatt egy kis pénzt, csengő orosz pénzt szerezni. Május 15-én kelneek utra a váradi cigányok s egészen biztos, hogy megrikatják a bús lengyel grófokat. Ha ugyan azoknak van még kedvük mulatni...

*** Titokzatos haláleset.** Köröstarján községében pár héttel ezelőtt Török Sándor jómódú kereszmárost megverték. A verekedők sörös üvegekkel verték fejbe Törököt. Azóta állandóan gyengélkedett a kereszmáros, de tegnap reggel hirtelen rosszul lett és meghalt. Az orvosi vizsgálat alkalmával tegnap azt állapították meg, hogy Török a szenvedett ütések következtében halt meg. Az esetet bejelentették az ügyészségnek, mely elrendelte a vizsgálatot.

*** Új mozi szkecs a Vigadó variétében.** Ma és holnap tart még előadást a Vigadó variété mostani művészgárdája. Pénteken új szenzációja lesz a variétének. Nagy áldozatok árán sikerült előadásra lekötni Feld Irént és kitűnő társulatát, a kik a „Bűnös szerelem” című mozi szkecsben fognak fellépni. Ez a nagyszerű szkecs Budapest, a Cörös mozgóban százszor egymásután került előadásra állandóan zsúfolt ház előtt. Maga a szkecs is elsőrangú művészi látványosság, Feld Irén társulata pedig még kifogástalanabbá teszi.

*** Hol van a faiskola?** A múlt évben megjelent Szarádon Keresedi Árpád faiskolai felügyelő és a községi bírótól kérte a községi faiskola megmutatását. A bíró hamar kivágta magát ebből a fogas kérdésből, megmutatott egy területet, mely véletlenül a község iskolaalap vagyonát képezte. A területen természetesen nem volt fa. — A felügyelő tudomásul vette a faiskola létezését és hogy tovább ne heverjen a parlagon a terület a tavasszal megfelelő mennyiségű szederfaültetvényt küldetett ki az állam terhére. A napokban ellenőrzés végett kint járt Szarádon Keresedi és ekkor meglepetéssel konstatálta, hogy a faültetvények még mindig nincsenek elültetve. Ekkor kiderült, hogy a község elfelejtette, hogy neki faiskolája is van és a bíró által faiskolának jelzett területet bérbeadja és most nincs hova ültetni a fákat. A faiskolai felügyelő a ta-

pasztaltakról jelentést tett az alispánnak és kérte, hogy rendelje el a faiskola létesítését.

*** HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik egy középkorú intelligens nő plebániára, vagy papi házhoz. Címe megtudható a kiadóhivatalban.**

*** Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és eselédshobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Jelentkezhetni a Bihar-megyei Takarékpénztárnál.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Warhanek halkonzervgyári lerakat Kossuth-utca, Sas palota Aszódinál. Bőjtű idényre megjöttek a friss halkonzervek: Ostseetejes 16 fillér, ruszli nagy 4 fillér, göngyhering 10 fillér, file 6 fillér, pácolthering 12 fillér, borshal 2 fillér, mustár hering 16 fillér, angolna dekája 4 fillér, 1 doboz halsaláta rendkívül finom 50 fillér. Szardiniák gyári árban. Rendkívül sokféle tengeri halak.

x Csokoládé Király Rákóczi-ut. Főüzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Cukorka szakértők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bombonok üzletében bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat főüzlet Kossuth-utca Sas palota. ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkeimben sokan utánoznak. Egyideűleg ajánlom Aszódi 8féle zamatu pörkölt kávéimat, mely úgy izre mint zamatra utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az új kávék, új teák megjöttek és valódi teakrumok igazán olcsón Telefon számok 635, 610.

x Kossuth-utca 2. sz. házban a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x A korzó szenzációs látványossága lesz az a ragyogó, világvárosias üzlethelyiség, mely a jövő héten nyílik meg a zárda épületében A Trieszti Kávé, Tea és angol rum közvetlen behozatala című nagyszabású vállalat ez, melynek tulajdonosai széles körben előnyösen ismert nagyváradi kereskedők, Aszódy és Palotai. Ilyen üzletek csak a tengerparti nagyvárosokban vannak s bizonyos, hogy Aszódi Mihály, az üzlet társtulajdonosa, a kitűnő renoméjú kereskedő nagy szolgáltatást tesz a fogyasztó közönségnek a fényes új cég megalakításával. A vállalatot, mely a fejlődő Nagyvárad kereskedelmi összeköttetését a külfölddel állandóan fenntartja s a város kivépiacát fejleszti, díszére fog válni a városnak.

*** Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kecsesgető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Bihar-megyei Takarékpénztár.

x Női finom párthi fél cipők K 5, női finom chevró v. boks fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 6, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. boks cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérneműek és uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása Fekete Jenőnél Szt. János-utca Kispipa mellett.

x ZOMBOR SANDOR sebész-orvos műszer-kötszer és testgyógyító gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a
Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal
Telefon 1076. Telefon 1076

x A legújabb **párisi kalap-újdonságok** egyedül KOHN HELÉN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgysközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakításokat modellek után vállal.

x **Kiadó lakások.** Szőlős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csí-tér 14. szám alatt két üzemhelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzemhelyiség azonnal kiadó. — Hatyú-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 16 szám.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

**A legszebb
kézimunkák**
Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Hirdetések
felvételnek a kiadóhivatalban.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerda: Tündérlaki lányok.
Csütörtök: Kis gróf. (Kállay Jolán fellépte.)
Pénteken: Kiss király. (Kállay Jolánal.)
Szombaton: Bőregér. (Kállay Jolánal.)
Vasárnap délután: Matyólakodalom; este Bőském. (Kisbérletszünet Bemutató.)

Kállay Jolán fellépte. E hét három napján: csütörtökön, pénteken és szombaton lép fel hosszú betegsége után először Kállay Jolán, aki három kitűnő szerepét fogja játszani. Így csütörtökön a Kis grófban, pénteken a Kis királyban és szombaton a Bőregérben lép fel a nagyváradi kedvence primadonnája.

A mandarin. Az idei szezonnak kétségtelenül legszenzációsabb, legizgalmasabb premierje lesz a hétfői, amikor a nagyváradi társulat két angol írónak kínai tárgyú darabját, A mandarint mutatja be. Valósággal mozdírdra Vernon és Owen Mandarinja, a mozi minden feszültséget adó eszköze felhasználódik ebben a drámában. A közönség bizonyára nagy izgalommal nézi majd végig ezt a történetet, amelyet a rejtélyek és titokzatosságok birodalma termelt a színműnek.

TÁVIRATOK

Jobban van a király.

Bécs, ápril 21.

(Saját tudósítónktól.) A király állapota állandóan javul. Hőmérséklete 36.7, köhögése ritka, étvágya, hangulata jó. Gfelsege tegnap már felkelt az ágyból és hosszabb ideig tartózkodott a dolgozó szobájában. Az orvosok csak a dohányzástól tiltották el.

Hadi állapot Mexikóban.

Berlin, ápril 21.

(Saját tudósítónktól.) Kábel távirat útján értesítette a kormányt a mexikói német nagykövet, hogy az ott tartózkodó német családok női és gyermek tagjait két gőzzel eltávolítja az országból. A férfiak ott maradnak.

A kabinet lemondott.

Newyork, ápril 21.

A kormány felhívta az összes konzulokat, hogy az Egyesült-Államok alattvalóit haladék nélkül vegyék oltalmukba és azonnal küldjék őket az anyaországba.

A nemzetiségi kongresszus elmarad.

Budapest, április 21.

A nemzetiségek a delegáció ülései alkalmából Budapesten kongresszust akartak tartani, a melyre eleintén a monarchia összes nemzetiségeit meg akarták hívni. Később a terv módosult annyiban, hogy csak

a magyarországi nemzetiségek képviselői gyűltek volna össze a kongresszusra. Ma azonban a nemzetiségi képviselők köréből arról értesülünk, hogy a nemzetiségi kongresszus tervét teljesen elejtették.

Másfélévi fogház királysértésért.

Budapest, ápril 21.

A Népszava 1913. márc. és áprilisi számaiban megjelent cikkeiben elkövetett királysértésért Balog István munkásbiztosító pénztári díjnokot a törvényszék 6 hónapi államfogházra ítélte. Felelőzés folytán az ítélet-tábla elé került a királysértésügye, ahol Balog István büntetését másfél évre emelték fel.

NYILTÉR

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővítettük, ennek folytán elismert elsőrendű készítményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállíthatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	808.75
Osztrák hitelrészvény	—	612.50
4%-os koronajáradék	—	81.90
Osztr. magy. államv.	—	702.—
Jelzálogbank	—	419.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	505.50
Hazai bank	—	279.50
Magyar bank	—	503.50
Keresk. bank	—	3636.—
Rimamurányi	—	651.50
Salgótarjáni kőszén	—	704.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1050.—
Kőzuti vasút	—	627.50
Városi villamos	—	318.—
Adria	—	616.—
Atlantika	—	—

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	—	—	12.74
Buza májusra	—	—	12.62
Buza októberre	—	—	11.58
Rozs áprilisra	—	—	10.52
Rozs októberre	—	—	8.92
Zab áprilisra	—	—	8.17
Zab októberre	—	—	7.90
Tengeri májusra	—	—	6.78
Tengeri júliusra	—	—	6.94

A szerkesztésért felelős:

D. KRUGER ALADAR.

Építő és építettő
urak figyelmébe!

Ablakok és ajtók

üvegezve és felvasalva bármilyen
méretben és mennyiségben kaphatók
mérték szerint, és megrendelhetők

Bájer Aladár asztalosnál

Nagyvárad, Bethlen-utca 36. sz.
(Ezelőtt Kiskörös-utca.)

Dusafalva községben
mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó.

Értekez-
hetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfinaszabó cég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a
legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó
árban. Elvállal fejleéseket s javításokat, valamint
aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a
legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meg-
győző mindenkit a harisnyák jószágáról. Az üzlet 14
év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Kérjünk és fogyasszunk
mindenütt

Nagyváradai sört!

mert szín, íz és maláta-tar-
talom tekintetében a legelső
gyárak termékeivel vetekszik
és amellelt olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől
kezdve a városi raktár házhoz
szállít. Állandó vevők ingyen
jeget kapnak.

**Nagyváradai Sörgyár
Részv.-Társaság**

Gyári telefon 439. Városi
raktár (Nagypiacz-tér),
telefon 471.

Ha nincs megelegetve

szabójával, mert drága vagy rossz-
szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT**
GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6.
(Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid,
olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhát
24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat
készítenek. Valódi angol szabózatok.

Helyi és vidéki telefon 980.

Szőlőmoly ellen az egyedüli
biztos szer a **BAGOL.**

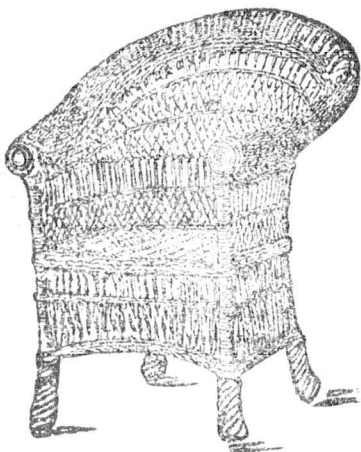
Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Simon Lajos

kosárfonodája

Vizvezeték-utca 37. szám alatt.

Utazó
és ruhás

kosarak

raktáron
vannak.

ELVÁLLAL: mindennemű ezen szak-
mába vágó munkát fo-
nott butorokat bármiféle
kivitelben méltányos
árakban számítok.

Tengeri vetőmag.

Alcsuthi (cingvantin × pig-
nolettó) **tengeri vetőmag**
aprószemű, koránérő, bő-
termő 100 kiló 24 korona,
zsák nélkül kapható Mél-
tóságos Gróf **Stubenberg**
József úr székelyhidi ura-
dalmában (Biharvármegye.)

Tengeri vetőmag.

FÁBIÁN J.

törvényszékieleg bejegyzett cég
épület- és butor-asztalos

Nagyvárad, Pereces-utca 9. szám.

Elvállal minden ezen szakmába vágó
munkákat szakszerű és pontos kivitelben,
ugy helyben, mint vidéken. Költségve-
tés díjtalanul. Szíves pártfogást kér

Fábián J., asztalos.

**Kevés pénzért sok mindent vásá-
rolhat, és pedig:**

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisni-nyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fe-
hőneműek zsebkendők, ridikülők pénzserények,
ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klópló esipkek.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvétel,
viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért
a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletet szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

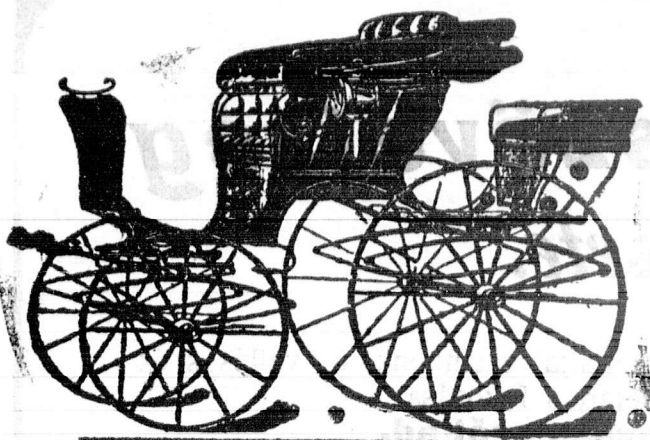
vilámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Standary György

kocsigyáros, volt es.
és kir. gyógykovács,
Lakatos-utca 10. szám.
Telefon: 866.

Kész új kocsik és átalakítottak mindig nagy választékban kaphatók. Kívánatra rajzok után is készítik a legmodernebb kivitelben.

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percrenyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6-ik szám.

Részvénytőke	4.000.000	korona
Tartalékok	915.000	korona

Elfogad **betéteket** könyvecskékre, folyó (cheque) számlára és azokat a mindenkor pénzügyviszonyoknak megfelelő legmagasabb kamatláb mellett (napról-napig) gyümölcsözteti.

Leszámitol **váltókat**.

Előlegeket nyújt **értékpapirokra**.

Építkezési és jelzálogkölcsönöket engedélyez.

Törlesztéses-jelzálogkölcsönöket nyújt 10—50 évi időtartamra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapirokat, beváltja a kisorsolt címleteket és szelvényeket díjmentesen.

Foglalkozik továbbá a bankszakma összes ágaival.

Különvonat

a Félix-fürdőből
Várad-Velence
és Nagy-Várad
állomásra.

Október 1-től minden este **8:06** perckor külön vonat indul a Félix-fürdőből, minek következtében a városi kiránduló közönségnek a gyorsfürdő igénybevételére teljes 3 óra áll rendelkezésére.

Indulás: Nagyváradról: délután **4 óra 28** perckor Várad-Velencéről. **4 óra 38** perckor. Érkezés a Félix-fürdőbe **5 óra 06** perckor. **Vissza-utazás** este **8 óra 06** perckor.

Fürdők, pihenők, folyosók, éttermek mindig fűtve. Meghülés teljesen kizárva. Bentlakóknak penzio-rendszer. Fürdés, lakás, ételmezés heti 56 koronától. Posta, távirda, telefon egész éven át nyitva.

Csúsz, kőszvény, izületi lobok és mindennemű reumatikus bántalmaknál évszázadok óta a Félix-gyógyfürdő kénes hévíz forrásait kitűnő eredménnyel használják.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

Katholikus Népszövetségi Otthon.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetének tagjai részére alakult társas kör. **Tagsági díj egész évre négy kor.** Helyisége a Katholikus Kör épületében, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt van.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Népszövetségi Otthon könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni. Jelzálogi kölcsönt ad. Elfogad betéteket.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnék.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, **betöréses lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály szolgálnak.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthonban van. **Hivatalos órák** hétköznapiakon d. u. 3—6 óráig.